
Grabowskiego Antoniego

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Południowe

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1997

Opis

Są dwie postaci o tym imieniu.

Antoni Grabowski (1857-1921) - inżynier chemik, publicysta, poliglota. Pochodził ze wsi Nowe Dobra niedaleko Chełmna. Tajniki chemii poznawał na Uniwersytecie we Wrocławiu, później zajmował się m.in. przemysłowym barwieniem tkanin. Należał do grona współzałożycieli Polskiego Towarzystwa Chemicznego, był niekwestionowanym twórcą współczesnej polskojęzycznej terminologii chemicznej. Biegłe władał 9 językami, 15 kolejnych znał na poziomie zrozumienia. Jego największym hobby było esperanto - uczył go, przeprowadzał liczne prelekcje popularyzatorskie, organizował zjazdy. W 1887 roku specjalnie przyjechał do Warszawy, aby tu spotkać się z Ludwikiem Zamenhoffem. Siedem lat później, mimo dostrzeżonych niedoskonałości języka a co za tym idzie słabego rozpowszechnienia, opowiedział się przeciw reformie językowej. W stolicy zamieszkał na dobre w 1904 roku, cztery lata potem został prezesem Polskiego Związku Esperantystów, przez wiele lat kierował Sekcją Gramatyki Akademio de Esperanto. W 1910 roku opracował Słownik Języka Esperanto. Dokonał licznych przekładów polskiej literatury, m.in. "Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza, wierszy Kazimierza Brodzińskiego, Adama Asnyka, Marii Konopnickiej, Teofila Lenartowicza czy Kazimierza Przerwy-Tetmajera, ponadto "Mazepy" Juliusza Słowackiego. Był twórcą dwóch antologii poezji "Z Parnasu narodów", zawierających przekłady z 30 języków. Ciężko chory nie opuścił stolicy podczas I wojny światowej, podczas której zmarł z głodu, gdyby nie pomoc przyjaciół. Zmarł w Warszawie na zawał serca.

Upamiętnienia:

ul. Hożej 42 - dom, w którym mieszkał - tablica (odsłonięcie - rok 1933).

ul. Pasteura 1 - gmach Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego - tablica (odsłonięcie - rok 1995).

Antoni Grabowski ps. Hiszpan (1909-1943) - działacz ruchu robotniczego, górnik urodzony w Sosnowcu. Od najmłodszych lat przebywał we Francji, tam związał się z Partią Komunistyczną i działał wśród miejscowej Polonii. Walczył w Hiszpanii w szeregach Brygad Międzynarodowych. W

Warszawie znalazł się w 1942 roku i rozpoczął pracę w zakładach BMW na Woli. Była to jednak tylko przykrywka jego prawdziwej działalności - jako jeden z dowódców Gwardii Ludowej (Okręgu Warszawa-Lewa Podmiejska) odpowiadał za agitację ludzi, wysadzanie pociągów i inne akcje zbrojne. Podczas powrotu z jednego ze spotkań na Targówku został aresztowany przez gestapo a po licznych przesłuchaniach zamordowany.

Ciekawostki

Stan obecny:

Data nadania nazwy: 1997.04.07
